

REFERAT Psykiatrisk Dialogforum d. 18-09-2025

Mødedato Torsdag d. 18. september 2025 kl. 14:00

Mødested Mødelokale 6

Mødedeltagere Mette Bossen Linnet, V, Anne Hvidberg Jørgensen (Landsforeningen SIND), Camilla Lyjke Pedersen (En af Os), Marianne Sille Bech Brams (LAP), Anne Skau Styrishave, B (Fravær), Roya Moore, C (Fravær), Sabrina Bech Bartholin, løsgænger, Sarah Andersen, V (Fravær), Sara Darling Berg Jørgensen, F, Lilli Jørgensen (Autismeforeningen) (Fravær), Vibeke Vonsyld (Alzheimerforeningen), Elene Fleischer (Bedre Psykiatri), Meho Selman, A (Fravær)

Indholdsfortegnelse

Opdatering fra foreningerne.....	3
Høring af forslag til Hjerneplan for Region Syddanmark.....	4
Sundhedsreformen og integration af psykiatri og somatik - status.....	6
Psykiatriplan - revideret udgave efter høringsrunde og ny national "Aftale om samlet 10 års plan fo	8
Pårørendeindsatsen: Erfaringer fra Center for Pårørendeinddragelse.....	11
Mødekalender 2025.....	13
Eventuelt.....	14

Punkt 1: Opdatering fra foreningerne

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Psykiatrisk Dialogforum den 18-09-2025

Opdatering fra foreningerne

Beslutning:

Det næste møde i Psykiatrisk Dialogforum bliver det allersidste møde. Psykiatriområdet bliver en del af de lokale råd.

LAP: Drøftelse af personsag. Der henvises til muligheden for at klage og der bliver givet kontaktoplysninger på faglig hjælp.

SIND: Var på Tønderfestival, hvor der blev hjulpet.

En af OS - Camilla Lykke Pedersen:

- Det er sidste møde i vikariat.
- Oplæg frivillighedsprisen.
- I gang med Peer-uddannelsen.

Ulla Lindgren: PsykInfo har fået en åbning i forhold til Falck i Region Syddanmark. Der er lavet 19 aftaler. PsykInfo er en del af uddannelsesprogram for Falck-medarbejdere vedr. psykiatri.

Bedre psykiatri:

- Penge til børn af psykisk syge.
- Det er trist, at man godt kan være der for pårørende til personer med psykisk sygdom, men det der ingen tilbud til pårørende, der er selvskadende eller selvmordstruede.

Anne Skau Styrishave, Meho Selman, Roya Moore og Sara Andersen deltog ikke under behandlingen af punktet.

Fraværende Anne Skau Styrishave, B, Meho Selman, A, Roya Moore, C, Sarah Andersen, V, Lilli Jørgensen (Autismeforeningen)

Punkt 2: Høring af forslag til Hjerneplan for Region Syddanmark

24/48875

Resumé

Sundhedsudvalget har den 5. august 2025 godkendt at forslag til Hjerneplan for Region Syddanmark sendes i høring.

Psykiatrisk Dialogforum er høringspart.

Sagsfremstilling

I budgetaftalen for 2025, som blev vedtaget af Regionsrådet den 30. september 2024, er der aftalt, at der udarbejdes en hjerneplan for Region Syddanmark.

Det neurologiske område oplever et stort pres fra mange patienter med behov for udredning og behandling. Med den demografiske udvikling med flere ældre og forbedrede behandlingsmuligheder vil dette give sundhedsvæsenet yderligere udfordringer med at tilvejebringe udredning og behandling i rette tid.

Hjerneplanen skal, jf. budgetaftalen ”bl.a. sætte fokus på nedbringelse af ventetiderne for demens, rehabilitering efter hjernerystelse, nye behandlingstilbud inden for hovedpine generelt, multipel sklerose samt anvendelse af ny teknologi fx hjemmemonitorering af patienter med epilepsi og Parkinsons sygdom.

Hjerneplanen skal i sammenhæng hermed afdække eventuelle behov for robustgørelse af specialet. Hjerneplanen skal indtænke tilbud i sygehusregi og tilbud i regi af speciallægepraksis og almen praksis.”

Hjerneplanen beskriver udfordringer og anbefalinger for områderne demens, rehabilitering efter hjernerystelse, hovedpinesygdomme, multipel sklerose, epilepsi og Parkinsons sygdom.

For overblik over anbefalingerne se vedlagte forslag til Hjerneplan bilag 2 og for nærmere uddybning se beskrivelserne for de enkelte områder under afsnit 7 ”Gennemgang af de 6 udvalgte områder inden for neurologi”.

Forventet tidsplan for behandling af forslag til Hjerneplan:

- Høringsperiode 11. august til og med 30 september 2025
- Sundhedsudvalget 25. november 2025
- Regionsrådet 15. december 2025.

Klimavurdering

Der er ikke foretaget en klimavurdering af sagen, idet sagen ikke har betydning for klimaet eller bidrager til realisering af klimastrategien.

Indstilling

Det indstilles:

At Psykiatrisk Dialogforum drøfter forslag til Hjerneplan for Region Syddanmark.

At Psykiatrisk Dialogforum træffer beslutning om, hvorvidt man ønsker at afgive høringssvar.

Beslutning i Psykiatrisk Dialogforum den 18-09-2025

Drøftet.

Anne Skau Styrishave, Meho Selman, Roya Moore og Sara Andersen deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag

Høringsbrev til høringsspartnere.pdf

Høringsliste_.pdf

Hjerneplan for Region Syddanmark

Forslag til Hjerneplan

Fraværende Anne Skau Styrishave, B, Meho Selman, A, Roya Moore, C, Sarah Andersen, V, Lilli Jørgensen (Autismeforeningen)

Punkt 3: Sundhedsreformen og integration af psykiatri og somatik - status

19/46338

Sagsfremstilling

Den 15. november 2024 blev den politiske aftale om sundhedsreformen præsenteret. Med aftalen ønsker aftalepartierne at skabe et stærkt og balanceret sundhedsvæsen, der er tættere på borgerne.

Reformen indeholder en lang række konkrete initiativer, der handler om den indholdsmæssige udvikling af sundhedsvæsenet. Et af reformens initiativer er, at borgerne skal have en bedre og sammenhængende behandling på tværs af tilbud i psykiatri og somatik. Det betyder bl.a. at psykiatri og somatik skal ligestilles og integreres organisatorisk.

Regionsrådet har i juni 2025 godkendt en konkret plan for en ny fremtidig ledelsesmæssig, faglig og organisatoriske struktur, der understøtter sundhedsreformens intentioner om ligestilling og integration af psykiatri og somatik, der officielt skal træde i kraft 1. januar 2026 og hvor forberedelsesarbejdet er i fuld gang. Den vedtagne plan er vedlagt.

Planen peger på en række nye muligheder og perspektiver i en ligestilling og integration mellem psykiatri og somatik. Disse vedrører

- Integration understøtter afstigmatisering af psykiatriske patienter
- Fælles organisatoriske ramme for patientforløb på tværs af somatik og psykiatri
- Reduktion af overdødelighed for psykiatriske patienter
- Styrkelse af forskning i psykiatri
- Rekruttering og tilknytning af læger
- Gensidig faglig inspiration.

I forslaget beskrives det, hvordan de kliniske afdelinger fremover kan forankres ud fra en række kriterier, som understøtter de muligheder og perspektiver, der er forbundet med integration og ligestilling af somatik og psykiatri. Herunder vil de kliniske afdelingers nuværende organisering og optageområder blive videreført uændret til de integrerede sygehuse, samt at regionsfunktioner og øvrige specialiserede funktioner/centre fortsætter uændrede.

Derudover beskrives forslag til den fremtidige organisering af de funktioner, der på forskellig vis understøtter det kliniske niveau, samt behovet for et særligt fokus på forskning inden for psykiatrien.

På regionsniveau oprettes en psykiatrienhed, som får til opgave at koordinere implementeringen af 10-årsplanen for psykiatrien og varetage andre psykiatrispecifikke opgaver.

På mødet vil konstituerede adm. sygehusdirektør Anne Mette Vind give en introduktion til den vedtagne plan for integration af somatik og psykiatri og en status på arbejdet med forberedelse af den forestående integration.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Psykiatrisk Dialogforum den 18-09-2025

Til orientering. Oplæg vedhæftet.

Anne Skau Styrishave, Meho Selman, Roya Moore og Sara Andersen deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag

Styregruppens forslag til integration og ligestilling af psykiatri og somatik 040625.pdf_Sagsnr_24-37977_Dokid_296858-25_v1.pdf

Integrering af psykiatri og somatik

Fraværende Anne Skau Styrishave, B, Meho Selman, A, Roya Moore, C, Sarah Andersen, V, Lilli Jørgensen (Autismeforeningen)

Punkt 4: Psykiatriplan - revideret udgave efter høringsrunde og ny national "Aftale om samlet 10 års plan for psykiatrien"

19/46338

Sagsfremstilling

Regionsrådet sendte d. 29. april 2025 udkast til Psykiatriplan 2026-2032 i høring hos interesseforeninger, patientorganisationer, faglige organisationer, øvrige råd og udvalg, samt øvrige offentlige myndigheder, herunder de 22 kommuner i Region Syddanmark. Høringsperioden strakte sig til 24. juni 2025. Høringen har udmøntet sig i 44 høringssvar med samlet omkring 240 fremhævede bemærkninger.

I høringsperioden er der også indgået en politisk aftale om udmøntning af den nationale 10-års plan og de afsatte midler til at gennemføre denne plan. Det generelle billede er, at indsatserne i 10-års planen med få undtagelser allerede indgik i den nye psykiatriplan.

På baggrund af input fra høringssvar og Aftale om en samlet 10 års plan for psykiatrien er der udarbejdet et revideret forslag til Psykiatriplan 2026-2032, der er vedlagt som bilag.

Nedenfor vil der være en kort opsamling på hovedlinjer i dels høringssvarene, dels de afledte tilpasninger som følge af høringssvarene, samt de afledte tilpasninger som følge af "Aftale om en samlet 10-års plan for psykiatrien".

Hovedlinier i høringssvarene

Helt overordnet er der en stor og bredt forankret tilfredshed med en flot og ambitiøs plan og samtidig generel opbakning til de foreslåede anbefalinger. Både det overordnede indhold, men også den omfattende dialog og involverende proces, der har været forud for planens tilblivelse, bliver fremhævet fra alle sider. Alle væsentlige interessenter byder sig samtidig til i forhold til at ville bidrage til at løfte psykiatriområdet.

Nogle af de opmærksomheds- og bekymringspunkter, der umiddelbart kan udledes på tværs af høringssvarene, er:

- **Pårørende:** Der er en lang række opmærksomhedspunkter, der knytter sig til de pårørende ikke mindst fra brugerorganisationernes side – fx støtten til dem, deres involvering og hvad de kan og skal bruges til.
- **Sundhedsreform:** Der er en stor opmærksomhed ikke mindst fra kommunerne på det fremtidige tværsektorielle samarbejde i regi af de nye sundhedsråd – der er store ønsker og forventninger til sundhedsrådenes rolle for det fremtidige tværsektorielle samarbejde.
- **ADHD-klinikkerne:** Der er en stor opmærksomhed fra fx Psykiatrifonden, Lægeforeningen og Autismeforeningen på de nye klinikker, der introduceres i psykiatriplanen – der er fx bekymringer omkring faglighed, risiko for afkobling fra det eksisterende system mv.
- **Partnerskaber med civilsamfundsorganisationer:** Stor opbakning til det forøgede samarbejde, men dels et ønske om endnu mere ambitiøs tilgang, dels en større klarhed omkring opgaver/rollefordeling.
- **Flere byder sig til:** Fx politi og civilsamfundsorganisationer vil gerne skrives endnu mere ind i planen, og flere faggrupper peger på flere potentialer i øget brug af deres fagligheder.
- **Sproget:** Der ønskes fx en mindre stigmatiserende navngivning af menneskene, det handler om, en mere præcis beskrivelse af misbrugsområdet og lidt færre fagtermer.
- **Sundhedsstyrelsen har generelt stor ros til planens elementer og fremhæver den stærke sammenhæng til 10-års planen og øvrige nationale tiltag – opfordrer til opmærksomhed på en styrkelse af sygehusenes udadvendte rolle og samarbejde med kommunerne, almen praksis og den øvrige praksissektor yderligere kan styrkes, og på den nye rolle og opgaver til almen praksis der følger sundhedsreformen.**
- **Ønske om mere afklaring af, hvordan planen implementeres:** Hvem gør hvad hvornår og hvorfor - behov for hurtigt efter endelig politisk vedtagelse at få fokus på implementering og inddragelse af samarbejdspartnere, der påvirkes af og indgår i anbefalingerne.

- Behov for præciseringer af enkelte anbefalinger og præciseringer i den indledende tekst under enkelte temaer og flere gode opmærksomhedspunkter, der kræver fokus i udmøntningen af planen.

Afledte tilpasninger i psykiatriplanen som følge af hørings svarene

Af de afledte tilpasninger kan nævnes:

- Ændring i, hvad vi kalder dem som psykiatrien er til for – erstatte vendingen ”psykiatriske patienter” med ”mennesker med psykiske lidelser” eller ”patienter i psykiatrien”.
- ADHD-klinikkerne: Afsnit i planen præciseres i forhold til de konkrete faglige rammer for de kommende ADHD-klinikker, herunder hvordan indsatsen er målgruppespecifik og under speciallægefaglig ledelse.
- Politi og Kriminalforsorgen: Det vigtige samarbejde skrives endnu mere frem i psykiatriplanen.
- Pårørendepeers: Mulighed for fælles pårørendepeers skrives ind i planen.
- Omtale af andre faggrupper end læger: Tilbud og tiltag ift. efteruddannelse og kompetenceudvikling udfoldes og konkretiseres i forhold til øvrige faggrupper (udover lægerne). Her er der sammenfald med ”Aftale om en samlet 10-års plan for psykiatrien”, og der lægges op til, jf. nedenfor, at indarbejde et nyt afsnit med fokus herpå.
- Der udarbejdes oversigtsskema med de seks temaer og 43 indsatser – vedlægges som bilag til planen

Afledte tilpasninger som følge af den politiske aftale om udmøntning af 10-års planen

Da både høringsudkastet til ny psykiatriplan og ”Aftale om en samlet 10- års plan for psykiatrien” tager afsæt i det faglige oplæg til 10-års plan for psykiatrien er der som forventet et stort overlap mellem dem.

I det reviderede forslag til psykiatriplan er kommende initiativer fra ”Aftale om en samlet 10- årsplan for psykiatrien” skrevet ind. For mange af initiativerne gælder, at der er tale om sammenfald/præciseringer af høringsversionen af psykiatriplanen.

For andre af initiativerne i ”Aftale om en samlet 10-års plan for psykiatrien” har det givet anledning til formulering af nye indsatser i psykiatriplanen. Det gælder på følgende områder:

- Massiv udbygning af de udgående teams (F-ACT (tværfaglige opsøgende ambulante teams), mobile skadestuer, OPUS (opsøgende behandling af unge med psykosesygdomme), APU (akut psykiatrisk skadestue og FUT (fælles udrykningsteams på Fyn).
- Implementere tilbud for børn og unge med psykiske lidelser og samtidig rusmiddelproblematik og evt. andre komplekse lidelser, jf. nationale udmeldinger herom.
- Samlet plan for kapacitetsopbygning (personale, senge, ambulans kapacitet, speciallægepraksis) i overensstemmelse med den strategiske retning, der er lagt fast i psykiatriplanen.
- Plan for tilrettelæggelse af vederlagsfri psykologbehandling for unge mellem 18-24 år.
- Nyt afsnit om nyttiggørelse af kompetencer og fokus på opgaveflytning.

Herudover er de nye former for tvang, der er lanceret i ”Aftale om en samlet 10-års plan for psykiatrien” skrevet ind i planudkastet, idet en eventuel implementering afventer nærmere nationale udmeldinger og lovgivningsmæssige rammer.

”Aftalen om en samlet 10-års plan for psykiatrien” har desuden angivet fire hovedmålsætninger for psykiatrien:

1. Flere skal behandles tidligt og tættere på.
2. Behandlingskvaliteten skal løftes, og ventetiderne skal nedbringes.
3. Patienterne skal opleve mere sammenhængende forløb.
4. Psykiatrien skal være en tryk og attraktiv arbejdsplads.

Med disse fire målsætninger er der i det reviderede planudkast lagt til grund, at man nationalt har indført et målhierarki, så de 19 målsætninger nu er delmålsætninger. Med udgangspunkt heri er målsætninger i de enkelte afsnit revideret.

Den videre proces

Dette forslag til ny psykiatriplan forelægges Regionsrådet til godkendelse på møde 29. september.

I løbet af 2. halvår 2025 vil der blive forelagt en nærmere plan for implementering af psykiatriplanen og udmøntning af midler til de enkelte indsatser i psykiatriplanen.

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Psykiatrisk Dialogforum den 18-09-2025

Til orientering. Oplæg vedhæftet.

Anne Skau Styrishave, Meho Selman, Roya Moore og Sara Andersen deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag

18948 - Psykiatriplan 2026-2032 A4 højformat_27.08.25.pdf

Psykiatriplan

Fraværende Anne Skau Styrishave, B, Meho Selman, A, Roya Moore, C, Sarah Andersen, V, Lilli Jørgensen (Autismeforeningen)

Punkt 5: Pårørendeindsatsen: Erfaringer fra Center for Pårørendeinddragelse

25/2234

Resumé

Center for Pårørendeinddragelse orienterer om centerets arbejde samt drøfter forslag til et virtuelt læringsunivers målrettet sundhedsprofessionelle og forældre.

Sagsfremstilling

Center for Pårørendeinddragelse (CEPI) er et kompetence- og videnscenter i Region Syddanmark. Gennem uddannelse og sparring understøtter centeret sygehusenes arbejde med pårørendeinddragelse i forbindelse med patientforløbene. Desuden genererer CEPI ny viden om pårørendes roller, ressourcer og samarbejdet med dem via forskning.

Centerets opgaver gælder både inddragelse af voksne pårørende og børn, der har en forælder eller en søskende med psykisk lidelse. Der er et særligt fokus på børn, som er pårørende.

CEPI blev etableret i psykiatrisygehuset i 2021. Siden da er CEPIs fokus også blevet rettet mod de somatiske sygehuse i Region Syddanmark, med et særligt fokus på børn og unge som er pårørende, hvilket understøttes af regionens ”Faglige anbefalinger – børn og unge som pårørende”, som regionsrådet godkendte 24. april 2023. CEPI er tovholder på implementeringen af anbefalingerne.

Formålet med de faglige anbefalinger er at understøtte en systematisk og tidlig opsporing på sygehusene af børn og unge, som er pårørende til en syg forælder eller søskende. Opsporingen skal medvirke til, at de børn og unge, der har behov, kan få en tidlig støttende indsats, eksempelvis i patientforeninger eller kommuner, som kan hjælpe til at opretholde deres mentale trivsel.

Som led i implementeringen af de faglige anbefalinger blev der afsat midler til prøvehandling i de enkelte sygehuse for at understøtte opsporing og indsatser for børn og unge, som er pårørende til en syg forælder eller søskende. Formålet er, at sygehusene på den måde bidrager med viden og erfaringer med bedste praksis på baggrund af lokale prøvehandling, som senere kan komme til gavn andre steder via implementering på andre sygehuse og andre afdelinger, eller der kan ske videreudvikling i det eksisterende projekt.

For yderligere at understøtte indsatsen for støtte til børn og unge pårørende skal CEPI udvikle et virtuelt læringsunivers målrettet sundhedsprofessionelle og forældre, og i den forbindelse indsamler CEPI forslag til indhold og vil også gerne drøfte dette med Psykiatrisk Dialogforum.

Forskningsmæssigt er CEPI en central aktør i at udvikle og dokumentere viden om pårørendeinddragelse på tværs af psykiatri og somatik. Den forskningsmæssige forankring i centret betyder, at erfaringer hurtigt kan omsættes til ny praksis, og at praksiserfaringer systematisk kan dokumenteres og evalueres.

Et aktuelt eksempel er projektet Børneinddragelse i voksenpsykiatrien, støttet af Helsefonden. Projektet undersøger både familiernes og børnenes egne perspektiver på mødet med psykiatrien samt implementeringen af en familiefokuseret orientering blandt medarbejdere. Et internationalt samarbejde sikrer, at projektets metoder og resultater er i tråd med den nyeste viden.

Et andet eksempel er den forskningsbaserede evaluering af PårørendeKurset, som startede som et samarbejde mellem Region Syddanmark, Bedre Psykiatri og CEPI. Evalueringen, der har fulgt kurset gennem to år, viser statistisk

signifikante forbedringer i trivsel, coping og recovery samt reduktion i belastning og ensomhed blandt de pårørende. Gennem disse forskningsprojekter har CEPI vist, at den nuværende organisering skaber stærke koblinger mellem praksis, udvikling og forskning. Dette sikrer, at regionen ikke blot implementerer indsatser, men også dokumenterer deres effekt og kan dele erfaringer bredt nationalt og internationalt.

Som følge af den forestående integration af psykiatri og somatik bliver CEPI fra årsskiftet tilknyttet Center for Fælles Beslutningstagning i Sygehus Lillebælt.

Indstilling

Leder af Ulla Lindgren og forsker i CEPI, Rikke Agergaard Jensen vil orientere om CEPIs arbejde, herunder forskningsaktiviteter samt lægge op til drøftelse af indhold i et virtuelt læringsunivers.

Beslutning i Psykiatrisk Dialogforum den 18-09-2025

Til orientering. Oplæg vedhæftet.

Anne Skau Styrishave, Meho Selman, Roya Moore og Sara Andersen deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag

Center for pårørende

Fraværende Anne Skau Styrishave, B, Meho Selman, A, Roya Moore, C, Sarah Andersen, V, Lilli Jørgensen (Autismeforeningen)

Punkt 6: Mødekalender 2025

Sagsfremstilling

Psykiatrisk Dialogforum har tidligere godkendt følgende datoer for 2025:

- Torsdag d. 11. december 2025, kl. 14-16

Indstilling

Til orientering.

Beslutning i Psykiatrisk Dialogforum den 18-09-2025

Til orientering.

Anne Skau Styrishave, Meho Selman, Roya Moore og Sara Andersen deltog ikke under behandlingen af punktet.

Fraværende Anne Skau Styrishave, B, Meho Selman, A, Roya Moore, C, Sarah Andersen, V, Lilli Jørgensen (Autismeforeningen)

Punkt 7: Eventuelt

Beslutning i Psykiatrisk Dialogforum den 18-09-2025

- Der er stop for lægevikarer med effekt fra d. 1. april 2026.

Sara Andersen, Roya Moore, Meho Selman og Anne Skau Styrishave deltog ikke under behandlingen af punktet.

Fraværende Anne Skau Styrishave, B, Meho Selman, A, Roya Moore, C, Sarah Andersen, V, Lilli Jørgensen (Autismeforeningen)